XII. évfolyam. 7. szám. Megjelenik minden vasárnap. 1912. Február 11.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“ INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Muzeum-körut 7. sz.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok“ nélkül:
Egész évre ... 10 kor.
Fél „ ... 5 „

Azje lapokban foglalt czikkekért minden utánnyomási jog fentartva.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Lap
Az 1910-iki állatszámlálás eredményei Ausztriában. — Dr. Kovács József ... 39
A bronzpulyka ... 40
Még egyszer svájczi és egyéb importok. — Vépy Vogronics Ödön. 40
Kérdések és feleletek ... 41
Kérdések: A komondor szőrözete. B. K. — Tyukok tojóképessége. R. L.-né ...
Feleletek: Tisztán csak lefölözött tejjel javitott angol süldők. Schandl József. — Kecskehus értékesitése F. Z. — Kifizetné-e magát a szamártenyésztés? —r—n. ...
Hirek ... 41
Aprók ... 41

Az 1910-iki állatszámlálás eredményei Ausztriában.

Irta: *Dr. Kovács József.*

Az elmult évtized nemcsak társadalmi, hanem gazdasági téren is nagy átalakulásokat és változásokat mutat fel, melynek eredményei az összehasonlitó statisztikai kimutatásokban jutnak legjobban kifejezésre. Minélfogva gazdasági életünk egyes jelenségeiről felvett statisztikai adatok megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek a fejlődés vagy a hányatlás illusztrálása szempontjából s egyuttal alapul szolgálnak a jövő fejlődés irányainak megjelölésénél. A demológia a jelenségekre vonatkozó adatoknak nagy mennyiségét hordotta össze, a melynek segitségével a társadalom egyes ok és okozati viszonyait ismerhetjük meg, addig az oekológia még nagyon sok kivánni valót hagy hátra, mert a gazdasági életünk összes jelenségeire vonatkozó kutatások még hiányosak s részben rendszertelenek. Igy pl. hazánkban az agrárstatisztikának üzemi része még csak most éli fejlődésének kezdetét.

A mezőgazdálkodásnak legfontosabb ágát mindenesetre az állattenyésztés képezi, a melyben az elhelyezett nemzeti tőke rendszeres állatszámlálások s becslések alapján állapitható meg; s ha el is tekintünk egy ország határain belől élő társadalom élelmezésétől, melyhez az állattenyésztés a legnagyobb tömegü anyagot szolgáltatja, akkor is megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek az állatszámlálások eredményei. Mindezeknél fogva nem lesz érdektelen Ausztria állatállományára vonatkozó statisztikai eredményeknek rövid bemutatása, csoportositása s gazdasági megvilágitása.

A hozzánk legközelebb eső s legszorosabb gazdasági érdekkapcsolatban levő Ausztriában az 1869. évi márcz. 29-iki 67-ik törvény alapján az állatszámlálások a népszámlálással együtt minden tiz évben ejtetnek meg. A legutóbb vagyis 1910. decz. 31-én foganatositott állatszámlálás eredményei azok, a melyek már közkézen forognak s a melyek hivatottak Ausztria állattenyésztésének jelenlegi állapotát a leghivebben feltüntetni.

Az utolsó állatszámlálás is azon állatfajokat foglalja magában, mint az 1900-iki; ló, szarvasmarha, öszvér szamár, kecske, juh, sertés, szárnyas és méhkaptárak. A számlálás nemcsak a számszerinti kimutatásra, hanem az egyes állatfajok kor szerinti meghatározására is kiterjesztetett.

Ha öszsehasonlitást teszünk az előbbi állatszamlálás eredményeivel, azt találjuk, hogy a marha s juh kivételével az összes állatfajok megszaporodtak.

	1900	1910
ló	1,716.488 drb.	1,801.090 drb.
Szarvasmarha	9,511.170 „	9,159.808 „
szamár s öszvér	66.647 „	73.041 „
kecske	1,019.664 „	1,253.650 „
juh	2,621.026 „	2,428 586 „
sertés	4,682.654 „	6,431.966 „
méhkaptár	996.139 „	1,232.380 „
szárnyas	26,671.592 „	35,743.075 „

Legnagyobb a szaporodás a szárnyasoknál 9,071.483 drb. az emelkedés azaz 34·01%, azután a sertéseknél 1,749.312 drb. azaz 37·42%; lovaknál 4·93%; öszvéreknél 9·59%; kecskéknél 22·95%; méhkaptáraknál 23·72%. Mig a szarvasmarhák száma 551.362 drbbal azaz 3·74%-kal — a juhoké 192.440 drbbal azaz 7·36%-kal fogyott.

A szarvasmarháknál az emelkedés 1880—1890-ig 0·7% — 1890-től 1900-ig 10%; mig a legutóbbi évtizedben a csökkenés 3·7% volt, 1900-ban a számbeli szaporodás 867.234 drb. A juhoknál évről évre 1869. óta állandó csökkenés tapasztalható. A juhok száma 1869-ben 5,026.398 drb. 1910-ben pedig 2,428.586 volt. Azért a juhoknál javulás állott be, mert a legutóbbi évtizedben a veszteségek jelentéktelenebbek, mint az előzőkben, mennyiben a veszteség 1880—90-ig 654.553 drb. tehát 17·04% — 1890—1900-ig 565.761 drb. volt; jelenleg 7·3%. Tekintve a szarvasmarhánál levő veszteséget, az egyes állatfajoknál, különösen a sertéseknél beállott emelkedés nem tudta azt ellensulyozni. 1890—1900-ig a szarvasmarha nagyobb szaporodást mutat fel, mint a népesség.

A szarvasmarha állomány minden országrészben Alsó-Ausztria, Cseh-, Morvaország, Istria kivételével — mindenütt hanyatlott. A sertés emelkedése általános mindenfelé. A juh hanyatlása részlegesen észlelhető, Dalmátia, Bukowina, Triest tartományok kivételével mindenütt általános veszteség állott be.

Az összes marhaállománynak $^1/_4$ része esik Csehországra, mely arányát az utolsó 10 év alatt 23·70%-ról 25%-ra emelte. Galiczia pedig 27·3%-át foglalja le. A többi tartományokban a változások az 1900-iki eredményekkel szemben csekélyebbek. Javulást mutat főként Alsó-Ausztria: 6·3%-ról 6·6%-ra emelkedett; Morvaország 8·3%-ról 8·7%-ra emelkedett. A sertésnél is Galiczia jár elől 28·5%-kal (1900-ban 26·7% volt); utána jön Csehország 15·7%-kal (1900-ban 14·7% volt); Stájerországban a sertés 13%-ról 14%-ra — Alsó-Ausztriában 11%-ról 11·3%-ra emelkedett 1900. óta; a többi tartományokban a különbségek jelentéktelenek.

A legnagyobb juhállomány most is, mint 10 év előtt Dalmácziában van, mely 42·3%-ot foglal le, 1900-ban pedig csak 33·8% volt, utána jön Galiczia, hol 1900-ban 16·6% volt, most pedig 2·3%-al esett, tehát 14·7%, daczára ez esésnek második helyen áll. A harmadik helyet foglalja el Istria, most 8·4%; (1900-ban 8·6%), negyediket Bukowina 7·8%-al (1900-ban 5·6%). A többi tartományokban többé-kevésbbé hanyatlás észlelhető az előző számadatokkal szemben, igy Alsó-Ausztriában 2·3%-ról 1·8%-ra, Stájerországban 4·7%-ról 3·5%-ra, Karinthiában 4·5%ról 2·9%-ra, Morvaországban 1·4%-ról 0·9%-ra hanyatlott vissza.

Az 1910-iki állatszámlálás magában foglalja az 1880-tól, a szarvasmarha létszámában történt, egy tartományok szerinti hullámzást. Mely szerint a szarvasmarháknál csak négy tartományban, Alsó-Ausztria, Istria, Cseh és Morvaországban volt emelkedés, de az is enyhébb, mint az 1890—1900-iki periodusban. A legutóbbi periodusban az emelkedés volt Alsó-Ausztriában 0·4%, Istriában 2·4%, Csehországban 1·4%, Morvaországban 1·5%, Alsó-Ausztria gyenge emelkedésére a bécsi marhaállomány nagy vesztesége volt hatással. Galiczában 1900-ban 270.160 drb. (11%) volt a gyarapodás, addig 1910-ben 213.087 drb. (7·8%) volt a veszteség. Nagymérvü volt a hanyatlás Felső-Ausztriában 35.692 drb. (6·1%). Salzburgban 12·931 drb. (9·1%). Stájerországban 35·398 drb. (4·9%). Karinthiában 33.837 drb. (13·2%). Krajnában 26.862 drb. (10·6%). Triest s vidékén 1731 drb. (35·6%).

A hanyatlás első sorban legjobban érintette az alpesi tartományokat, eltekintve Alsó-Ausztriától, azután a kárpáti s karstvidéki országokat, kivéve Istriát. A tulnyomó mértékben állattenyésztő országok kedvezőtlen mérleggel záródtak. A szarvasmarha létszám hanyatlásának okai elég világosak és pedig: *a takarmányhiány, a gyakran végig vonuló járványok, s a népesség szaporodása folytán a hus iránti keresletnek megnyilvánulása nagyobb és nagyobb mértékben.*

Átlagban a fiatal marha (1 éven aluli bika, üsző és ökör borju) növekedési száma 0·4%-al jobb, mint a felnőtté. Azonban a 11 ország közül 6 passiv mérleggel zárult a fiatal marhát illetőleg. Legkedvezőtlenebb volt Karinthiában, a mennyiben a relativ csökkenés a fiatal marháknál 34·2%, a felnőtteknél pedig 13·2%. Dalmátiában 19% a fiatalnál s 3·2% a felnőttnél, Salzburgban 17·1% a fiatal s 9·1% felnőtteknél, Galiczia is hanyatlást mutat fel a felnőtt marhák terén. Jobb kilátások vannak Görz s Gradiskában, fiatal marha + 4%, felnőtt marha —1%, Istriában fiatal marha +15·9%, felnőtt marha +2·4%, Tirolban +2% fiatal marha s — 2·5% felnőtt marha, Morvaországban +2·6% fiatal marha s — 1·5% felnőtt marha. A sertésállományban a növekedés általános. Ha országonként vizsgáljuk az állapotokat, akkor az eredmények még kedvezőbbek, mint a megelőző években. Absolute legnagyobb növekedés volt Galiczában. A gyarapodás 581.130 drb. volt, mely majdnem $^1/_3$-a az összszaporodásnak. A második helyen áll Csehország 323.930 drbbal; azután Alsó-Ausztria 180.045, Morvaország 178.220 drb. gyarapodással. Relative legerősebb a sertésnövekedés — eltekintve Triesttől — Krajnában 64·4%; Görz és Gradiskában 61·1%; Istriában 56·2%; Salzburgban 47·2%; Csehországban 47%; legalacsonyabb Karinthiában 91%. — A növekedési arány gyorsabb volt az alpesi vidéken — kivéve Karinthiát — és a Karszt vidéken — kivéve Dalmatiát. Mintha összefüggés volna a két állatfaj között; oly országok, melyek érzékeny károkat szenvedtek szarvasmarhában nagyban szaporodtak sertésben. Az 1890—1900-iki periódusban meglepően nagy volt az emelkedés, különösen Krajnában 13·5%-ról 64·4%ra; Istriában 10·1%-ról 56·2%-ra; Tirolban 109%-ról 41·1%-ra, Stájerországban 6·4%-ról 23·2%-ra.

A juhoknál Bukowina, Dalmátia s Triest kivételével, mindegyik országban hanyatlás állott be. A nagy hanyatlással szemben az aránytalanul alacsony országos átlag onnan magyarázható, hogy Dalmátia, mely az utolsó számlálás szerint a 2,428.586 drb. öszsállománynak majdnem a felét (1,027.747) tette ki, emelkedést mutat fel 139.708 drbbal 15·70%-kal 1900—1910-ig. Relative legnagyobb a hanyatlás Vorarlbergben 40·8%; ilyen Görz s Gradiskában 40·5%; Sziléziában 40·4%; legkisebb Istriában 10.5%. Jelentős emelkedést mutat fel Dalmátia mellett Bukowina 23·3%-al. Összehasonlitva az előző évekkel, az alpesi vidéken — kivéve Alsó-Ausztriát és Tirolt — s a tengerparton — kivéve Triesztet, az emelkedés gyorsabb volt; — stagnálás érezhető a kárpáti országokban.

Az állatszámlálásnak egyik nagyon fontos részét képezi az állatsürüség kiszámitása. A három legfontosabb állatfaj viszonyittatik az egyes országokhoz, egyfelől a népesség, masfelől a müvelhető földterülethez. A müvelhető földterület egy négyszögkilométer területére 1900-ban 93—1910-ben 101 lélek esett. Szarvasmarhából 1900-ban 33·7, 1910-ben 32·5, sertésből 1900-ban 16·6, 1910-ben 22·8, juhokból 1900-ban 9·3, 1910-ben 8·6. — Legnagyobb a szarvasmarha sürüségi szám, épen ugy, mint 10 év előtt Felső-Ausztriában, legalacsonyabb Dalmátiában, 1900-al szemben az összes országokban csökkent a sürüség, kivéve Alsó-Ausztriát, Istriát, Cseh- s Morvaországot; ez utóbbiaknál is csak nagyon kevéssé emelkedett a sürüség. Sertésnél általános a sürüsödés 1900 óta. Országos átlagban 16·6%-ról 22·8%-ra emelkedett. Legnagyobb a sertéssürüség Stájerországban 40·1, legkisebb Salzburgban 3·7, figyelemre méltó változást mutat fel a sürüségi számnál Alsó-Ausztria, a hol 27·9-ről37·2-re; Stájerországban 32·5-ről 40.1-re;

Görz s Gradiskában 13·9-ről 22·5-re emelkedett. A juhoknál épen ellenkezőleg; országos átlagban s egyes országok szerint is csökkent a sűrüség. Csak Bukowina s Dalmátiában nagyobb a sürüség, mint 10 év előtt; Dalmátiában különben a juh sürüsége 70·7-ről 82-re emelkedett. Istria a juhok sürüségében hanyatlás szempontjából a második helyen áll, a mennyiben 47·5 ről 42·6-ra esett vissza. A népesség sürüségével lépést csak a sertés emelkedés tartott; a többi állatfajok háttérben maradtak. Az adatokból világos, hogy a népesség Ausztria területén gyorsabb szaporodást mutat fel az utolsó évtizedben, mint az állatfajok s csak egyedül a sertés tudott a népesség szaporodásával lépést tartani. Országos átlagban is érezhető a viszonyok hanyatlása; 1900-ban az arányszám 363·7, 1910-ben 320·6 volt. Nagyobb különbségeket mutatnak fel az egyes országok, mint pl. Salzburg 10 év előtt 1000 lakosra esett 734 drb. marha; 1910-ben ugyancsak 1000 lakosra 598 drb. főként az alpesi tartományokban s Galicziában mutatkozik nagy hanyatlás. Sokkal gyorsabban emelkedett a sertések száma, mint a népesség. Országos átlagban is erős az emelkedés 179-ről 225 re. Jobb az eredmény egyes országokban és pedig Krajnában 337, az 1900-iki 212-vel szemben; Felső-Ausztriában 416 (1900-ban 347), Stájerországban 580 (1900-ban 500), Görz s Gradiskában 220 (1900-ban 154), Galicziában 229 (1900-ban 171.) A juhoknál majdnem általános a hanyatlás, országos átlagban 100·2-ről 85-re szállott le. Nagyobb a különbség az egyes országokban, Karinthiában 1900-ban 322 s most 180; Görz és Gradiskában 109 s most 57; Vorarlbergben s Stájerországban $^1/_3$-ra szállott le. Jobbak a viszonyok — eltekintve Triest s vidékétől — Bukowinában s Dalmátiában, előbbieknél 1900-ban 202 s most 236; utóbbinál 1900-ban 1495 s most 1590 a juhok sürüségi száma.

A bronzpulyka.

A bronzpulykát hazánkban fokozottabb arányban nevelik, különösen mióta az álladalom őt korrektorként kijelölte. Különösen nagy közkedveltségnek örvend az Északamerikai Egyesült Államokban és Angliában a hol az amerikaiak ugynevezett hálaadó ünnepén (Thanksgiving) és az angoloknak a karácsonyi pecsenyét szolgáltatja. Nem annyira a finom pecsenyére fektetnek mindkét államban sulyt, bárha az izlés már a fehér és fekete pulyka jobb husának irányzata felé terelődik, mint inkább a nagy testtömegre. A bronzkakas fajtajelleg előirása az öregebb kakasra nézve 32 angol font, az egy éven alólié 24 az idősebb tojóé 22, a jérczéé 15 font (1 lb. azaz angol font = 453 6 grammal), de ma már ezen sulyok tulszárnyaltattak, mint azt a mai illusztrácziójának kakasa mutatja mely 38 fontot vagyis $17^1/_4$ kilót nyom. Tollazata szép sötét bronz szinü az elsőrendü evező tollak feketék, szép szürkés vagy fehéres rajzúak, a másodranguak ezekhez hasonlók, de mind inkább barna és bronzszin átmenetekkel. Ehhez hasonló a hosszu farok rajza is, világos barna fekete és szürkés rajzokkal. A széles hát jól ivelt a mell széles és nagy. A pulykatenyésztés általában elég jövedelmező különösen ott, a hol a pulykák a legelőre kijárhatnak.

Még egyszer svájczi és egyéb importok.

Irta: *Vépy-Vogronics Ödön.*

Az én régi kedves barátom Buzzi Géza Félix, a „Gazdasági Lapok és Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok" felelős szerkesztője ezen utóbbi lap január 21 iki számában reflektál az én czikkemre, mely a „Köztelek" január 10-iki számában jelent meg. Mindenek előtt hálás köszönetemet fejezem ki t. barátomnak érdemetlenül reám pazarolt dicsérő soraiért. Én ezeket a dicsérteket reá visszaháritom, mint a kitől végtelen sokat tanultam. Én t. barátomat egy tenyésztő genienek*) tartom, a ki nemcsak mindennemü háziállatnak helyes megbirálásához ért, hanem szent meggyőződésem, hogy ha neki az anyagi eszközöket rendelkezésére bocsájtják, genialitása révén bárminő tenyészczélt el fog érni. S midőn én ma mindezek daczára tollat fogok, hogy t. barátomnak fenti czikkére reflektáljak, ezt azért teszem, mert jól ismerem. Tudom róla, hogy szókimondó ember lévén, másban is megbecsüli ezt a tulajdonságot és hogy szeret vitatkozni.

Ezeket előre bocsájtva sorba veszem czikkének azon állitásait, melyekkel nem értek egyet és melyeket nem tartok helyeseknek. Ugy gondolom, csak a vitatkozás hevében állithatja t. barátom azt, hogy a simmenthali marha, mint korrektor egyáltalában nem felelt meg; hanem ajánlja helyette az ostfriest és Dairy-Shorthornt. A simmenthali marha ellen fölhozza, hogy az rossz igás állat, tunya, lusta és rossz tejelő, ezzel rontották el bonyhádiak tejelését. Feltéve, de meg nem engedve, hogy igaza van, akkor sem hiszem el, hogy ugy a Dairy-Shorthorn, valamint az ostfries jobb igás állatokat adna nekünk. A mi a tuberkulózist illeti, szent meggyőződésem, hogy ezen mindkét fajta ajánlott szarvasmarha még nagyobb mértékben lesz tuberkulotikus. Ezen állitásom igazolására hivatkozom hazánknak e téren egyik legnagyobb szakértő tekintélyére Ujhelyi igazgató urra, a ki czikkeiben kimutatta, hogy az ősz folyamán ide importált Dairy tehenek közül, melyeket ő tuberkulinozott meg, 80%-ot talált tuberkulotikusoknak: továbbá hivatkozva saját tapasztalatomra állitom, hogy a berlini nagy vágóhidon több ezer darab ostfries és hollandi marhát láttam levágni, melyek közül alig néhány példány akadt olyan, melynek valamely szervét tuberkulózis miatt el ne kobozták volna.

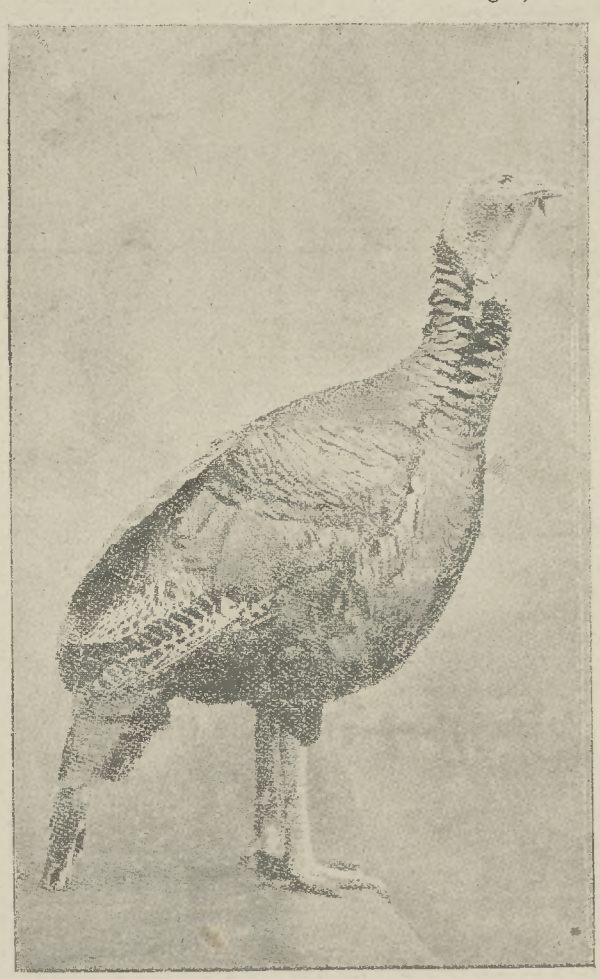

20-ik ábra 38 angol font ($17^1/_4$ kilós) sulyu bronz pulykakas.

A mi t. barátomnak azon állitását illeti, hogy a bonyhádi tájfajtának tejelését az alkalmazott simmentháli bikák rontották volna el, ezt én ilyen általánosságban állitani nem merném, mert van ott még most is nagyon jó tejelő tehén, a melyik jó telivér simmentháli bikától származik. A hol tényleg ugy van, a mint állitja, annak okát abban találom, hogy az ott használt bikák olyan tenyészetből származtak, a melyben a goromba csontozatu, robusztus állatok nevelése volt a czél, tehát egy elrontott simmentháli volt az apaállat. Nem tudom elképzelni, hogy t. barátom, a ki a tisztavér tenyésztésnek, sőt Bruce-Lowenak, a rokontenyésztés atyamesterének olyan rendithetetlen hive, meggyőződése szerint ajánlhatna olyasmit, hogy köztenyésztésünkbe, mely annyira telitve van már Magyarország legnagyobb részében berni-simentháli, tehát frontozus vérrel, vigyük most be egy lápfajta marhának a vérét. Tudja ő azt nagyon jól, hogy ez keresztezés lenne, két teljesen idegen vérü állat párositása, melyből jó eredményre számitani nem lehet, csakis véletlenül érnők el kitüzött tenyész czélunkat. Ki garantálhatná nekünk azt, hogy ezen keresztezési produktumban nem-e a két szülőnek éppen azon tulajdonságai jutnának tulsulyra, melyeket azokban hibának tartunk.

Nagyon jól emlékszem még, hogy az én igen t. barátom ezelőtt 5—6 évvel már megmondta, hogy yorkshire és mangalicza párositás nem ér semmit, előbbivel az utóbbit javitani nem lehet, mert teljesen ideges vérüek, nincs bennök egy csöpp rokonvér sem. Ezen állitása valódiságáról azóta már sok gazdatársunk meggyőződhetett. Megmondotta ő már akkor, hogy mangaliczánkat csakis Lincolnshireivel lehet javitani, mert ez rokona, t. i. ebben is van némi a Balkánfélszigetről származó véráramlat, mint a mi sertésünknek. Ezen állitása is bevált, mert kiváló eredményeket érnek el ezen javitással. A mi áll a telivér lóra, sertésre, annak feltétlenül állnia kell a szarvasmarhánál is.

Visszatérve vesszőparipánkhoz, melyet t. barátom czikkében szintén megnyergelt, a vörös szinhez, bocsásson meg, e tekintetben sohasem leszünk egy véleményen. Semmiféle irányban sem tapasztaltam ezen szinnek előnyét, a sárga vagy fakószin fölött. Én már 10 éve hizlalok s adtam el hizott ökröket Budapestre, Wienbe, sőt Münchenbe is, de sohasem tapasztaltam, hogy mészáros vevőim a sárgatarka hizót kifogásolták volna, még kevésbé mertek árenged ményt ezért kivánni; ki is dobtam volna érte a majoromból. Az én t. barátom e tekintetben inconsequens; az általa ajánlott Dairy-Cow lehet tiszta fehér, feketetarka, vöröstarka, pettyes és minden elgondolható szinü, csak éppen a simmentháli nem, annak á tout prix pirostarkának kell lennie. Megjegyzem, nem haza beszélek, lévén tenyészetemnek legalább fele pirostarka. Szerény nézetem szerint szinre tessék tenyészteni a sporttenyésztőnek, de ne kényszeritsék éppen tenyésztésünk irányitói a gazdaközönséget, a mely nem sportból, hanem haszonért tenyészt marhát arra, hogy talán éppen a legértékesebb tenyészanyagát kótyavetyélje el, mert véletlenül nem pirostarka. Ezt a szót *véletlenül* tudatosan használtam, mert tenyésztői praxisom alatt akárhányszor megtörtént, hogy pirostarka tehénnek pirostarka bikától sárgatarka ivadéka lett, sőt az is, hogy az ikerborju közül az egyik pirostarka, a másik meg egészen világos volt. Én bizony tenyészbikámtól azt követelem, hogy az inkább legyen szobrász, mint festő.

Szerény tapasztalásom szerint a sárgatarka marha semmivel sem kevésbbé jó tejelő és hizó, semmivel sem inkább tuberkulotikus, mint a pirostarka. Azt megengedem, hogy a sötétvörös köntösü magyarországi berni marha a nagy meleget és a legtöbb gazdaságban divatos mostohatartást jobban birja, mint a Svájcból importált világos simmentháli marha, mert évtizedek óta itt tenyésztetik és azóta hozzászokhatott mindezekhez; hogy azután más egyéb jó tulajdonságaiban hogyan viszonylanak egymáshoz, az más kérdés. Én csak azt állitom, hogy a fentemlitett tulajdonságok kifejtésében a berni marhát a vörös szin egy hajszálnyival sem segiti elő.

Én tehát azt ajánlanám, a közép és nagyobb tenyésztők tartsanak maguknak olyan marhát, a mely az ő gazdasági viszonyaiknak legjobban megfelel; azonban köztenyésztésünkbe és pedig azon vidékekre, a melyekben ez időig is simmentháli bikákat használtak, semmi körülmények között se engedjük meg másvérü bikák bevitelét. Ilyen kisérleteket, melyeknek eredménye legalább is kétséges, megengedhetnek maguknak a privattenyésztők, de nem a kisgazdák. Hanem igenis azt ajánlanám, hogy tenyészszük mi a simmentháli marhát, ott a hol annak a viszonyok megfelelnek, jól tejelő, szép testü, lapos csontozatu marhának; engedjünk valamit a 48-ból, a goromba, robusztus csontozatból és használjuk kizárólag a jó tejelő egyedeket tenyésztésre, legyen az aztán pirostarka, vagy világos, az mellékes. — A mit az angol tenyésztő el tudott érni a shorthornjánál azt mi is megtudjuk csinálni, csak kitartás és egy kis szakértelem kell hozzá és főleg ne nyargaljunk vörösszinü vesszőparipákon. Köztenyésztésünk irányitói követeljék meg minden bikát eladásra nevelő tenyésztőtől, a ki arra igényt tart, hogy istállójából köztenyésztésre vásároljanak bikát, hogy pontos fejési jegyzéket vezessen, a melybe a tenyészteheneknek nem csak a tejelése, hanem azoknak takarmányozása is pontosan és lelkiismeretesen legyen kéthetenkint egyszer bevezetve, mely adatok hitelességéért tenyésztőnek felelősséget kell vállalnia; de azután a bikavásárló közeg ne a *szőr szineért* vegye meg

*) Köszönettel bár, de elháritom magamtól t. barátomnak felőlem táplált kitüntető véleményét, mert én csak az állattenyésztés felvirágoztatásának munkása és közkatonája vagyok.

egyik vagy másik bikát, hanem ezen adatok alapján vigye azt a jobb tejelő családból származó bikát olyan községbe, a hol a tejelésre fektetnek sulyt s a hol a tejet értékesiteni tudják. A kevésbé jó tejelő családból származó bikákat pedig küldje olyan vidékre, a mely inkább ökörnevelésre van predestinálva.

Engedje meg az én t. barátom, hogy az ökrökről is szóljak pár szót. Bármennyire magyar embernek is érzem és vallom magamat, még sem tudok ugy lelkesedni a magyar ökrökért, mint ő; mert a mai világban, mikor minden teher a gazda vállára sulyosodik, akkor a gazdának is a jövedelmezőbb végét kell a dolognak fogni. Jövedelmezővé gazdaságunkat csakis az által tehetjük, ha tőkénket mi is gyorsabban forgatjuk. Látjuk, hogy a legintenzivebben kezelt gazdaságokban az ökörkérdést ugy oldják meg, hogy a nagyobb munkák megkezdése előtt megveszik az ökörszükségletet, azzal elvégzik a munkát és azt azután meghizlalva eladják. Ezt magyar ökörrel megtenni nem lehet és kár is volna, azt drágán kell venni és olcsón eladni. Megengedem, hogy hazánknak sok vidéke van, a hol a magyar marhára vannak utalva, de biz az intenziven kezelt gazdaságok, különösen Nyugat-Magyarországon géppel, lóval és nyugoti marhával végzik a munkát.

Remélem az én igen t. barátom és tanitómesterem nem veszi tőlem rossz néven, hogy tanitványa más véleményen van, mint ő; de a czikkét vagy félreértettem, vagy pedig ő azt csak azért irta, mert velem vitatkozni akarván, engem az irásra akart kényszeriteni. Ezen czélját elérte, de fogadom, hogy egyhamar nem fog megint beugratni, mert remélhetőleg egy kettőre itt lesz a tavasz, a mikor fontosabb dolgunk akad és még olyan szeretetre méltó ugratással sem fog a vetés mellől az iróasztalhoz csábitani.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *A komondor szőrözete.*

Kérem t. gazdatársaimat, világositsanak fel, vajjon milyen szőrözete van a komondornak. Hosszu lompos, avagy nyilt, mint az ujfundlandi kutyának. Fogadás tárgyát képezi. Én azt állitom, hogy hosszu lompos. *B. K.*

Kérdés. *Tyukok tojóképessége.*

Azt olvastam folyóiratokban, hogy a tyukok tojóképessége a külföldön Amerikában és Angliában óriásilag növeltetett. Szinte meseszámba mennek azon rekordok, melyek elérettek. Az én tyukjaim tojóképessége átlagban a 125 évi hozam körül forog. Hogyan növelhetem a tojóképességet. Megjegyzem fehér Wyandotteokat tenyésztek. *R. L.-né.*

Felelet. *Tisztán csak lefölözött tejjel javitott angol süldők* czimü kérdésre.

Nagyon szerencsés gondolat a lefölözött tejnek értékesitése angol malaczokkal. A lefölözött tej t. i. fehérjében dus, könnyen emészthető takarmány, melyet a gyorsan fejlődő, husukat rohamosan növelő s e czélra sok fehérjét igényelő angol sertések jól is értékesitenék. Egymagában lefölözött tej etetése azonban semmi esetre se indokolt, mert azon tejmennyiségben, melyet a malacz a jóllakottságig felvesz, sokkal több fehérjét tartalmaz, mint a mennyit életfenntartásra szükségel és husleralásra értékesiteni tud. A fölös fehérje vagy elég vagy zsirrá alakul, tehát olyan hivatást tölt be az állati szervezetben, a milyent a fehérjéken kivül más, még pedig olcsóbb tápanyagok: a szénhydrátok is képesek teljesiteni. A 20 kgr. sulyu malacz ugyanis, hogy éhségét csillapitsa, kénytelen felvenni naponta 880 gr. szárazanyagot, ez pedig körülbelül 8—9 liter leföl. tejben foglaltatik, mely tejmennyiség 280 gr. emészthető fehérjét tartalmaz, szemben 124 gr.-al, mely mennyiséget a süldő haszonnal tud felhasználni, azaz hussá átalakitani. Azt sem szabad figyelmen kivül hagyni, hogy az abnormisan sok vizmennyiség, mit a süldők a 8—9 liter tejben kapnának, elpettyhiti a szervezet, tulságosan igénybe veszi a szivet s rontja az étvágyat is. A jelen esetben tehát kivánatos korpa, árpa vagy tengerinek felvétele a szabványba, hogy a kellő keményitőérték megadásával ne legyünk kénytelenek a fehérjepazarlás hibájába esni.

1000 kg. élősulyra (50 drb egyenkint 20 kg-os süldőre) tápszükséglet 44 kg. szárazanyag, 6·2 kg. fehérje, 33·8 kg. keményitőértékben. 100 liter leföl. tejtart. 9·7 kg. szárazanyagot, 3·8 kg. fehérjét, 7·6 kg. keményitőértékben. 30 kg. árpa, 26·3 kg. szárazanyagot, 1·8 kg. fehérjét, 21·6 kg. keményitőértékben. 10 kg. korpa, 8·68 kg. szárazanyagot, 0·98 kg. fehérjét, 4·26 kg. keményitőértéken. Összesen 44·67 kg. szárazanyagot, 6·58 kg. fehérjét, 33·46 kg. keményitőértékben.

A kor előrehaladásával a fejlődő állatnak fehérje-értékesitő képessége csökken, azért a lefölözött tej fokozatosan csökkentendő s ennek arányában az árpa mennyisége fokozandó. Ha naponta és darabonkint a malaczok még 5—10 gr. iszapolt krétát is kapnak, ugy a mészhiány okozta angolkór veszedelmétől is távol tartjuk őket. *Schandl József.*

Felelet. *Kecskehus értékesitése* czimü kérdésre.

A gidák értékesitése ne okozzon gondot, mert már a 3 heteseket is lehet értékesiteni a városi piaczokon, azonban legjobb azokat csak 5—6 hetes korukban árusitani, midőn husuk (feltéve, hogy addig csakis anyatejjel táplálkoztak) legizletesebb s ennélfogva legjobban megfizetik, akár csak a bárányokat. Rodiczky dr. szerint ily gidának 3 kg. husa és mintegy 2 kg. aprólékja van s nagyobb városokban ez kb 5 koronát ér meg. Természetesen legjobb volna a tenyészetet ugy berendezni, hogy husvét táján legyenek a gidák értékesithetők, midőn is a szegényebb sőt a közép polgári osztály is szivesen veszi őket a tuldrága bárányok helyett. A bakgidákat czélszerü 3 hetes korban kiherélni, akkor 2—3 hét alatt az ellenszenves bakszagot elvesztik. A kecskehus hasonló az ürühushoz s leginkább az elkészitésétől függ ize, de itt konyhai receptet nem adhatok, hanem ismételten hivatkozom dr. Rodiczky nemrég megjelent „A kisgazda kecsketenyésztése" czimü füzetére, mely 50 fillérért a Pátria könyvkereskedésében kapható. — Az igazán vén kecskéket nem érdemes felhizlalni, de tartani sem, mert hisz tejelékenységük a korral apad, legjobb 3-ik ellés után lehetőleg kiselejtezni őket, mit könnyen megtehetünk, ha minden ép, egészséges, jó alaku s jól fejlett, erőteljes és kellő nagyságu nőstény gidát felnevelünk s ezekkel a mustrákat pótoljuk. Igy fiatalabb korban kiselejtezett tenyészállatot, már érdemes hizlalni, mert 20 korona körül lehet őket értékesiteni a szerbek, sokaczok, bolgárok és bosnyákok között. Legelőn hizlalt husa kedveltebb, jobb. *F. Z.*

Felelet. *Kifizeti-e magát a szamártenyésztés* czimü kérdésre.

Szerény véleményem s csekély tapasztalatom szerint a szamártenyésztés kifizeti magát, mert ezen állatot mindig jó áron lehet értékesiteni s tartása kevésbe kerül, hisz igen igénytelen állat és 3 éves korában teljesen ki van fejlődve. — A silány legelőt is aránylag jól értékesiti, sőt azon minden más takarmánynak adagolása nélkül is megél, csakis első életévében kell jól tartani, hogy kellő nagyságu s erőteljes legyen. Ha az idő viszontagságaitól védjük, jó istállóban tartjuk télen s esős időben és megismertetjük a kefe és vakaró jótéteményeivel, akkor mi is tudunk olyan szamarakat nevelni, mint boldogult praxi koromban egy nyitramegyei uradalom, melyekre felülve a juhász, bizony nem ért földig a lába és a kettes szamárfogat a sáros vendégmarasztaló utban is tudott 10 q terhet szállitani a vasutra. Ilyen jó fajta hazai szamarak ára 100—200 korona között változik. Bagdadban a luxus számba menő fehér szamár 1000—1200 koronáért kel el s Perzsiában egy jó hátas szamár ára egész 1800 koronáig is mehet. Tekintve, hogy a szamár igen hosszu életü (40—50 év) és jó igavonó, nagyon ajánlható a gazdaságban teherhuzásra pl. tej fuvarozás, alom, takarmány, trágya stb. szállitás, épületanyagok továbbitása stb-re.

—r—n.

HIREK.

Budapesti luxuslóvásárok. A székesfővárosi Tattersall telepén a folyó évi tavaszi két luxuslóvásár a következő terminusokon lesznek megtartva: Az első verseny márczius 24—26-ig, a második verseny április 28—30-ig. Mindkét vásár dijazással lesz egybekötve. Egy-egy vásár alkalmából a főváros tizenkét dijat oszt szét a kiállitók közt és pedig három dijat a négyes fogatoknak, három dijat a hintós kettősfogatoknak, három dijat a jukker kettősfogatoknak és három dijat a hátaslovaknak. A főváros diján kivül remélhető, hogy a földmivelésügyi miniszter is külön nagy dijat fog kitüzni a vásárok legértékesebb használati lóanyagára. Bejelenteni csakis a székesfővárosi Tattersall igazgatóságánál megszerezhető és a vásárszabályokat magukban foglaló bejelentési lapokon lehet, még pedig az első tavaszi vásárra márczius 9-ig, a második tavaszi vásárra pedig április 13-ig terjedő zárós határidővel.

Országos tenyészállatvásár Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által márczius 9. és 10 napijan rendezendő országos tenyészállatvásár rendező bizottsága a vásárra hajtandó szarvasmarha térdiját *hat* koronában állapitotta meg. Egyuttal kimondotta a bizottság, hogy a sertésért juhért és kecskéért a térdijat nem darabonkint, hanem ketreczenként 12 koronában fogják fölszámitani. Egy-egy ketrecz területe kilencz négyzetméter lesz és fél ketreczért 7 koronát kell fizetni. A befizetett térdijakat, ép ugy, mint az előirt hajtódijakat csak oly állatok tulajdonosainak téritik vissza, a kiknek bejelentését el nem fogadták, vagy a kik állataik ragadós megbetegedését hatósági orvosi bizonyitvánnyal igazolják.

A Baranyamegyei Gazdasági Egyesület legutóbb Szentlőrincz, Villány, Palotabozsok és Somogy községekben rendezett állatdijazásokat. A biráló-bizottság, több állami és egyesületi dijat osztott ki a tenyésztők között. Szépen sikerült a Beremenden és Sellyén rendezett sertéskiállitás is, hová szintén igen jó anyagot hajtottak fel.

Tenyészbikavásárok. A *Baranyamegyei* Gazdasági Egyesület február 25-én Pécsen, a *Biharmegyei* Gazdasági Egyesület márczius 3-án Bihardiószegen, a *Fejérmegyei* Gazdasági Egyesület pedig márczius 15—16-án Székesfehérvárott tenyészbikavásárt rendez. A bejelentéseket az illető gazdasági egyesületek titkári hivatalához kell beküldeni, mely a részletekre vonatkozólag szivesen ad utbaigazitást.

Nagy apaállathiány Sárosmegyében. A sárosmegyei legutóbb tartott apaállatszemle alkalmával megállapitották, hogy a meglévő anyaállatok számához arányitva, 214 darab pinzgaui bikára és 138 darab yorkshirei kanra volna szükség. A meglévő apaállatok nyolczvan százalékát minőségileg kifogásolták.

Hegyvidéki agrárpolitika. A „Magyar Figyelő" Pirkner János országgyülési képviselő egy czikket közöl a hegyvidéki agrárpolitikáról.

Részletesen ismerteti a svájczi és az osztrák alpesi gazdálkodást s megállapitja, hogy Kárpátainkban épp ily virágzó s éppen ilyen jövedelmező alpesi gazdálkodást lehetne létesiteni. A magyar havasok bővelkednek alpesi legelőkben s az ország lakosságának egy milliónál nagyobb része itt él e hegyek között, a földmiveléssel foglalkozik s a pásztorkodással és az állattenyésztéssel iparkodik mindennapi kenyerét megkeresni. Az előtt a pásztorkodó népet nem korlátozta ősi foglalkozásában a jobbágyi állapot, sőt ellenkezően, ez biztositotta szabadságát és anyagi boldogulását, mivel a gazdag völgyi rétek és erdei tisztások részes használata bőven ontotta az állatok teleltetéséhez szükséges szénát. Ez volt a magyar alpesi gazdálkodás évszázadokon át változatlan ősi állapota, de a mikor az urbéri és a birtokrendezés, különösen a tagositás és annak a magas hegyvidék különleges viszonyaihoz nem eléggé alkalmazkodó végrehajtása a hegynek és a völgynek ezt a kapcsolatát lazitotta, sőt kettétörte, csődbe jutott az ősi alpesi gazdálkodás, melynek azután az erdőtörvény életbeléptetése teljesen véget vetett. Havasi népességünknek exisztencziális érdeke, hogy okos hegyvidéki agrárpolitikával az alpesi gazdálkodást ujra egészében meghonositsuk a Kárpátok egész vonalán. Lábra kell állitani a hegyvidéki földmivelő népet, rendezni kell megélhetési viszonyait s hozzá kell kötni a röghöz. A völgyi gazdaság és a havasi legelők közt meg kell teremteni azt az el nem választható szoros kapcsolatot, a mely egyfelől a jövedelmező állattenyésztés és tejgazdaság alapja, másfelől arra is alkalmas, hogy az állandóan lakott zónán fölül kimagasló hegytömbökön, csucsokon, gerinczeken, lankás és nem ritkán meredek hegyoldalakon terjeszkedő gyeprétegeket is megvédje. Különösen ennek az utóbbi feladatnak sikeres megoldása nagyjelentőségü s kihatásában nemcsak a hegyekre és völgyekre, hanem az ország nagy medenczéjére az egész Alföldre kiterjeszkedik. Vizi gazdálkodásunk biztos alapokra helyezésének első feltétele erdőink megtartása és ápolása, a sikeres vizszabályozásnak alapja az egészséges

vizgyüjtőterület, a minek épségét viszont az erdőtakaró jósága biztositja, folyamrendszerünk föntartása tehát elsősorban a havasi legelők megfelelő ápolása szükséges. A gyepkéreg akadályozza meg a viztömegek gyors lerohanását és menti meg a hegyoldali erdőket, az aljukon lévő völgyeket a pusztulástól s a hegyvidéket fölváltó sikságot a romboló ártól. Ha tehát a későbbi nemzedékre havasi legelőket és nem sziklákat kivánunk hátrahagyni, ha vizeink szabályozására és a védelemre költött százmilliónknak az árviz ellen hasznát akarjuk látni, s végre, ha szivünkön hordjuk a hegyvidéki nép sorsát, agrárpolitikánkat sürgősen ki kell terjeszteni az alpesi gazdálkodásra is. Magas hegyvidékünk földmivelő népe tulnyomó részben idegen nemzetiségü magyar honpolgár. Minden lépéssel, mellyel mostani nehéz sorsán könnyitünk, megszerettetjük vele a közös hazát s meggyőzzük őket arról, hogy az állami gondoskodás származásra és nemzetiségre való tekintet nélkül egyforma áldozatkészséggel iparkodik biztositani a nép jólétét.

A tejellenőrző egyesületek és vajversenyek ügye. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tejgazdasági bizottsága Serbán János miniszteri tanácsos elnöklésével népes ülést tartott a Köztelek tanácstermében. Az elnök üdvözlő szavai után Jeszenszky Pál jelentést tett a tejellenőrző egyesületek alakulásairól. Szól a tejellenőrző közegek kiképzéséről és rámutat arra, hogy a kellő anyagi eszközök hiányában az ujonnan alakuló egyesületek alig tudják fenntartásukat biztositani. Kivánatosnak tartja, hogy a földmivelésügyi kormány nagyobb arányban támogassa ezeket. Dr. Magyar Károly, mint a károlyházi tejellenőrző egyesület elnöke, kis körzetekben óhajt ellenőrző egyesületeket alakitani. Serbán János elismeri a tejellenőrző egyesületek áldásos müködését. Indokolt tehát, ha a földmivelésügyi kormány alkalmas szakközegeket bocsát az illető vidék rendelkezésére. A támogatást azonban a végletekig vinni nem lehet. Dr. Magyar Károly és Jeszenszky Pál ismételt felszólalása után dr. Koerfer István adott a szakkérdésekre vonatkozólag fölvilágositást, mire a bizottság elhatározta, hogy feliratot intéz a földmivelésügyi kormányhoz a tejellenőrző egyesületek támogatása érdekében. Végül dr. Koerfer István javaslata alapján megállapitották a tejellenőrző egyesületek egységes alapszabálytervezetét és a vajversenyek egységes birálati szabályzatát.

Gyapju jelentés. Az élénk mozgalom, mely január hó első két hetében megindult, a hó második felében sem szünt meg. További 1500 zsák középminőségü fésüs gyapju kelt el főleg katonaposztó gyártására, változatlan árakon. A forgalom ezuttal főleg a budapesti piaczra szoritkozott. Az áralap most kifejezetten 5—10%-al alacsonyabb a julius—szeptemberinél.

Az állatbetegségek összegezése febr. 4-éről.

A betegség neme	Összesen		A mult heti állapothoz képest más		kevesebb	
	község	udvar	község	udvar	község	udvar
Lépfene	104	107	—	—	6	10
Veszettség	204	206	11	11	—	—
Takonykór	14	15	1	1	—	—
Ragadós száj- és körömfájás	66	219	—	—	6	75
Juhhimlő	40	93	—	—	4	3
Ivarszervi hólyagos kiütés	2	2	—	—	—	—
Rühkór	86	226	5	5	—	—
Bivalyvész	—	—	—	—	1	4
Sertésorbáncz	77	125	—	—	5	10
Sertésvész	604	1738	—	—	3	107

APRÓK.

A különböző tejfajok főalkatrészeit az alábbi táblázatos kimutatás ismerteti és feltünteti:

Tejalkatrészek:	asszony	tehén	kecske	juh	szamár	kanczánál
viz	89·54	86·40	83 20	79·—	89·20	89·20
tojásfehérnye	3·20	4·30	4·50	6·50	2·70	1·62
tejczukor	3·71	5·20	5·50	5·50	6 40	8·60
zsiradék	3·34	3·70	6 50	8 30	1·40	0 30
só	0·21	0·40	0·30	0·70	0·30	0·28
összesen:	100·—	100·—	100·—	100·—	100·—	100·—

A villám utja. Angeln, németországi községben, egy hullámos vaslemezzel fedett istállóba becsapott a villám s négy darab tehenet ölt meg az istálló különböző helyén. A villám az önitató viztartójába ütött, az uszót szétvetette s igy a viztömeg az istállóban szétfolyt. Azután az itatóvályu hosszában vonult végig a villám s valószinüleg a megölt tehenek feküdvén állásaikon vasnyaklánczaik az itatóvályut érintették s igy kapták a halálos csapást, mert a nyakon levő égési sebek pontosan mutatták az utat, melyet a villám követett. A többi marha, melyeknek kötőláncza nem érintette az itatóvályut, épségben maradt.

Vásári tudósitások.

Vásári jelentés: Budapesten, 1912. évi február hó 8-án tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közép.

Jegyeztetett	Felhajtás	Eladatott	Árak kor.-ban	
I. jobb minőségü lovakból:				
a) hátas	4	2	410	600
b) könnyebb kocsiló (jukker stb.)	16	6	240	700
c) nehezebb kocsiló (hintós)	20	12	400	600
d) igás kocsiló (nehéz nyugoti faj)	30	10	230	450
e) ponny	2	1	220	—
II. Közép minőségü lovakból:				
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	98	69	200	350
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	330	300	72	218
III. Alárendelt minőségü lovakból	82	51	22	90
Összesen	582	451		

1. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 141 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott — drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott —. 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott —. 5. Takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

—

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1912. febr. 7.

Fölhajtás és árak:

307	Magyar élő borju	120—130	(132-140)	114-118
1	Magyar ölött borju	—— 146	—)	———
—	Galicziai borju	———	(—)	———
—	Ölött bárány párja	———	(—)	———
—	Rugott borju	———	(—)	———
—	Élő báráuy párja	———	(—)	———
—	Ölött gödölye	———	(—)	———
—	Eladatlan			

Irányzat élénk, az árak emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1912. febr. 9.

Fölhajtás és árak:		I.	II.	III.
101	Bika	82—96 (100)	70—80	———
544	Magyar hizott ökör	92—102 (106)	84—90	60—82
332	Tarka hizott ökör	96—106 (112)	84—94	60—82
—	Magyar legelőmarha	78—50 (—)	56—76	———
—	Boszniai ökör	78—90	———	(—)
78	Magyar tehén	——— (—)	50—90	———
372	Tarka tehén	——— (—)	50—94	———
29	Bivaly	52—72 (—)	———	———
2	Növendékmarha	——— (—)	83—83	———
1458			Eladatlan	

A felhajtás 63 darabbal több, mint az előző héten. Irányzat élénk, az árak emelkedtek.

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Népszinház-utcza 22. Eredeti tudósitás 1912. február 9.

Ár élősulyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg.	fill.	150—140
„ „	100—120 „	„	140—135
„ „	120—160 „	„	135—130
„ „	160—200 „	„	130—120
Vészen át nem ment	60—100 „	„	110—120
„ „ „ „	100—120 „	„	120—120
„ „ „ „	120—160 „	„	120—115
„ „ „ „	160—200 „	„	115—110

Irányzat igen lanyha.

Budapesti juhvásár.

Hivatalos jelentés. 1912. febr. 9.

Fölhajtás és árak:

5257	Hizlalt ürü	K	63—64
—	Feljavitott juh	„	———
—	Kisorsolt kos	„	———
—	Kiverő és anyajuh	„	———
—	Durvaszőrű	„	———

Irányzat élénkebb.

Kőbányai kiviteli sertéspiacz betiforgalma.

Hivatalos jelentés. 1911. jan. 31. — 1911. febr. 7.

Állomány	jan. 31. 18379
Érkezett	908
Összesen	19287
Elszállittatott:	
Helyi fogyasztásra	278
Belföldre	589
Bécsbe	126
Ausztriába	—
Szappanfőzőbe	5
Összes elszállitás	1143
Maradvány	febr. 7. 18146

Árak

Kőbányai sertésvásár.

Eredeti tudósitás. 1912. febr. 7.

A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz, párja 400 kilón felül	K	———
Öreg közép, párja 300—340 kg.	„	———
B) Magyar fiatal nehéz, párja 300 kilón felül	„	138—140
Fiatal közép, párja 251—300 kg.	„	140—142
Fiatal könnyü	„	———

Sertéslétszám:

Volt készletben	febr. 5-én 18341
Fölhajtás	febr. 6-án —
Elszállitás	febr. 6-án 195
Maradt készlet	febr. 7-re 18146

Bécsi marhavásár. 1911. febr. 5.

Fölhajtás összesen	3336
Minőség szerint:	
Hizómarha	2903
Legelőmarha	—
Kicsontozni való	433
Származás szerint:	
Magyar	1298
Galicz., bukov.	—
Egyéb vidékről	—
Nemek szerint:	
Ökör	—
Bika	—
Tehén	—
Bivaly	—

Árak 100 kg. élősulyért fogy. adó nélkül

	I.	II.	III.
Magyar hizott ökör	90—98 (99—102)	84—88	76—82
Galicziai hizott ökör	102—112 (112—116)	94—100	98—92
Tarka hizott ökör	106—114 (116—118)	96—104	88—94
Bika	72—94 (——)	———	———
Hizott tehén	72—90 (——)	———	———
Legelőmarha	——— (——)	———	———
Kicsontozni való	58—70 (——)	———	———
Bivaly	56—68 (——)	———	———
Konzerváru	——— (——)	———	———

Fölhajtás 1198 darabbal kisebb a multhetinél. Irányzat gyöngén tartott.

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés. 1912. febr. 6.

Bejelentetett a vásárra	13482
Fölhajtás: Zsirsertés	2825
Süldő	8985
Magyarországból	2880
Galicziából	8782
Osztrák tartományokból	148
Összesen:	11810

Árak:

Magyar I. minőségü sertés	132—135 (136
Magyar közép sertés	128—132 (—
Magyar öreg sertés	144—130 (—
Könnyü és szedett sertés	118—126 (—
Süldő	—86—116—120

Irányzat élénk.

—

Hideghus-vásár az Orczy-téri élelmi piaczon 1912. év febr hó 9. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Gazdasági Lapok" részére.) Felhozott Budapcstről 29 árus — darab sertést, 1 árus — darab süldőt, 3400 kg. friss hust, 400 kg. füstölthust 800 kg. szalonnát, 600 kg. hájat.

Vidékről és pedig: 1 árus 12 drb. sertés.

Forgalom élénk.

Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 152—220 fill., süldőhus 1 kg. 180—200 fill., füstölt sertéshus 1 kg. 184—200 fill., szalonna zsirnak 1 kg. 148—156 fill., füstölt szalonna 1 kg. 180—200 fill., háj 1 kg. 172—176 fill., disznózsir 1 kg. 178—178 fill. kocsonyahus 1 kg. 88—188 fill., füstölt sonka 1 kg. 260 fill

—

1912. febr. 9.

Hus és hustermékek: Marhahus: helyb. Ia hát. 1.72—1.80 K, eleje 1.36—1.48 K, IIa hátulja 1.36—1.68 K, eleje 1.00—1.32 K vidéki Ia hátulja 1·20—1·32 K, eleje 1.00—1.12 K, IIa hátulja 0.90—1.16 K, eleje 80.0—0.96 K kg.-kint.

Növendékmarhahus: I. osztályu (pecsenyehusok) 0.00—0.00 K II. oszt. (leveshus) 0.00—0.00 K kg.-kint.

Borjuhusok: ölött, bőrb., helybeli 1.76—1.84 K, vidéki 1.28—1.40 K, Ia hátulja 1.88—2.00 K, eleje 1.44—1.52 K, IIa hátulja 1.40—1.80 K, eleje 1.20—1.40 K kg.-kint.

Juhhusok: ölött, nyuzott helybeli Ia 1.08—1.20 K, ölött, nyuzott helybeli IIa 1.00—1.04 K. Bárány ölött, bőrb. Ia 1.08—1.12 K, IIa 1.00—1.04 K, egészben, bőr nélkül 0.00—0.00 K kg.-kint.

Sertéshusok: szalonnával, helybeli Ia 1.52—1.52 K, szalonnával helybeli IIa 1.48—1.50 K, szalonnával vidéki Ia 1.30—1.32 K, szalonnával, vidéki IIa 1.20—1.28 K, szalonna nélkül, helybeli Ia 1.46—1.48 K, szalonna nélkül, helybeli IIa 1.40—1.44 K, szalonna nélkül, vidéki Ia 1.32—1.36 K, szalonna nélkül, vidéki IIa 1.20 1.28 K, friss karaj 0.00—0.00 K, sonka nyers, helybeli hátsó 1.68—1.72 K, mellső 1.56—1.60 K, vidéki hátsó 0.00—0.00 K mellső 0.00—0.00 K, szalonna olvasztani való 1.16—1.52 K, sózott 1.36—1.40 K, pörkölt 1.52—1.60 K, füstölt 1.60—1.68 K, paprikás 1·52—1.60 K, háj 1.60—1.68 K, zsir helybeli 1.60—1.64 K vidéki 0.00—0.00 K, szalámi magyar uj 3.80—4.20 K, nyári 1.28—1.60 K kg.-kint.

Baromfi: Élő: csirke rántani való 2.20—2.80 K, sütni való hazai Ia 3.40—3.80 K, IIa 2.40—2.80 K, kappan hizott 5.80—6.00 K, sovány 4.00—4.80 K, fiatal rucza, 0.00—.00 K, hizott 6.00—6.80, K, sovány 4.80—5.20 K, liba, fiatal 0.00—0.00 K, lud, hizott 12.00—22.00 K, sovány 5.40—8.00 K, pulyka, ujdonság 0.00—0.00 K, hizott 11.00—13.00 K, sovány 7.20—10.00 K páronként, házinyul 0.00—0.00 darabonkint.

Tisztitott: csirke Ia 1.60—2.00 K, IIa 1.00—1.40 K, jércze Ia 2.20—2.40 K, IIa 1.40—1.80 K, tyuk Ia 2.20—2.40 K, IIa 1.40—2.00 K, kappan, helybeli 0.00—0.00 K, rucza, ujdonság 0.00—0.00 K, hizott 4.00—5.00 K, sovány 2.00—3.20 K, liba, ujdonság 0.00—0.00 K, lud, hizott 1.40—1.70 K, pulyka, ujdonság 0.00—0.00 K, pulyka, hizott 1.50—1.80 K kg.-kint.

Vad és vadhus: szarvas, egészben 1.00—1.20 K, őz, egészben —.—.—— K, vaddisznó, egészben 1.20—1.20 K, dámvad egészben 0.——.— K, nyul, nagy 3.20—3.60 K, vadlud 0.00—0.00 K, vadrucza 1.80—2.20 K, fáczán 3.40—4.00 K, fogoly ——.—.— K, szalonka, erdei 0.00—0.00 kg.-kint.

Tej és tejtermékek: Tej, teljes —.26——.28 K, lefölözött 0.00—0.00 K, tejszin, habnak 1.40—1.60 K, főzésre —.80——.80 K, tejfel —.80—1.00 K, vaj szövetk. centrif. tea-vaj 2.80—3.20 K, köpült 2.00—2.20 K, főző darabos 2.00—2.20 K, juh-vaj 0.00——0.00 K, tehénturó Ia —.32——.36 K, IIa —.28——.30 K, juhturó Ia 0.00—0.00K, IIa —.——.— K, liptói turó 1.20—1.40 K kg.-kint.

Tojás: friss tojás, teatojás 11.80—12.60 K, főző 10.0—11.00 K alföldi 156.——160.— K, erdélyi 115.—116.— K, meszes 132.——140.— K.

Laptulajdonos: ORDÓDY L.

Felelős főszerkesztő: BUZZI F. GÉZA

BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilok

csak

SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA czégnél

Budapest, V. Váczi-körut 26 szám.

kaphatók.

Sürgönyczim: SZABÓÉK.

Telefon: 76—48 182—50.

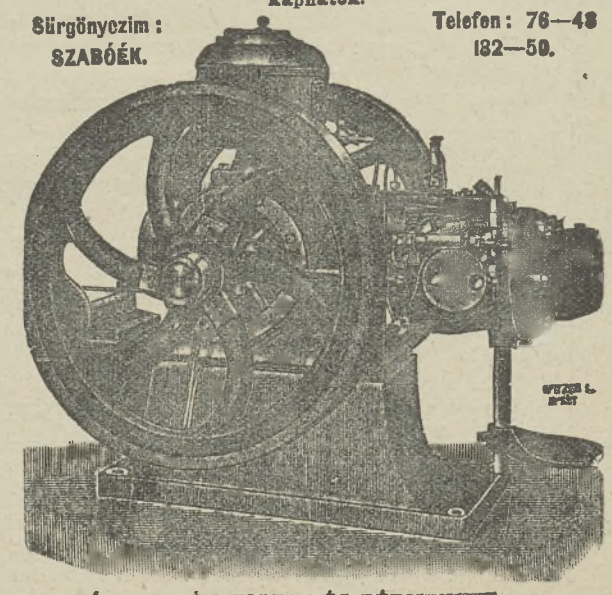

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ha „FORHIN"-nal permetez,

I-ször kevesebb a gond,
II-szor kevesebb a munka,
III-szor kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN" a
sokszorta megjavitott
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!
Nagyon erősen tapad a nedves levélre.
Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!
Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és bordói port is.
Kérjen ingyen és bérmentve leirást a
FORHIN-GYÁRTÓL, BUDAPEST, IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első dijat nyert**

legideálisabb magajáró gőzeke.

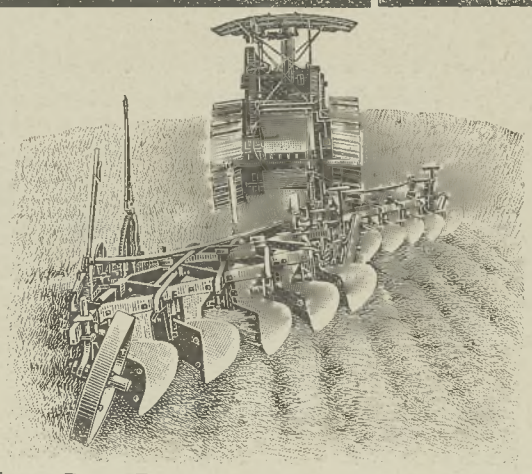

Egyszerü kezelés, elsőrendü anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesitőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU czégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviselettől, ki árajánlattal, felvilágositással szivesen szolgál.

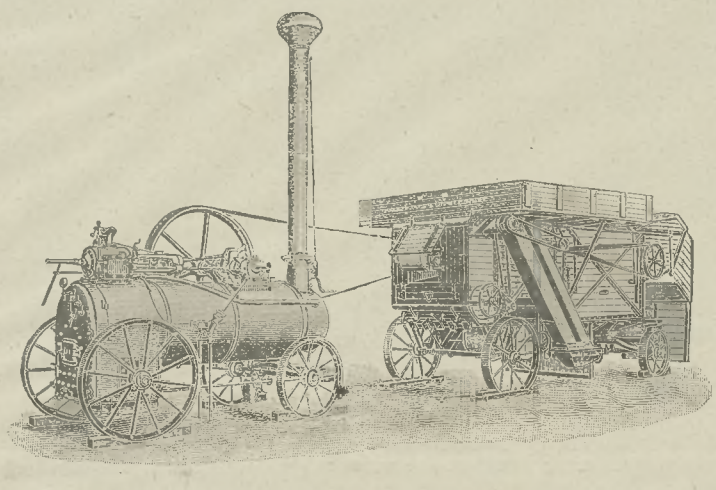

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
gyártott legujabb szerkezetü
gőzcséplőkészlet
aczélkeretü **golyóscsapágyas** cséplőgéppel és
10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.
Nagy munkateljesitmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.
Legujabb rendszerü államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

Rendkivül olcsó üzemü államgépgyári **szivógázlokomobilok.**
Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fükaszálók, államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

A Losonczi Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:
„Losonczi-Drill" tolóhengeres, „Rekord-Drill" meritőkanalas rendszerü
és szab. **„REKORD II"** vetőgépek.
Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Kalmár-féle gabonatisztitó rosták. :: Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.
Laas-rendszerü **répakapák** stb.

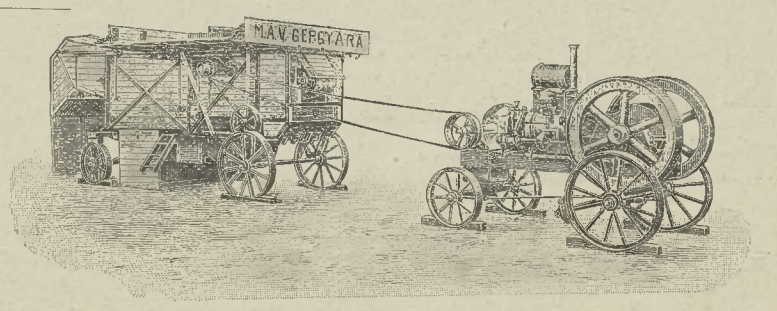

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szivesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váczi-körut 32.

H. HAUPTNER világhirü berlini müszergyáros gyártmányai. Az 1910. évi buenos-airesi világkiállitáson „Grand Prix"-vel kitüntetve. Az 1910. évi brüsszeli világkiállitáson versenyen kivüli jury-tag.

4353. sz. **Méhelőesés elleni kötszer**

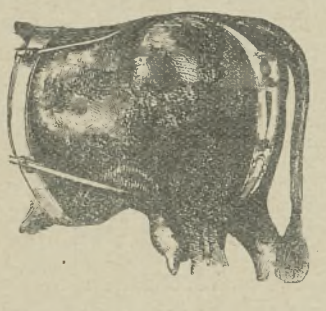

bőrből, vitorlavászon hevederrel, tehenek számára . . . . . K 29.85
juhok számára . . . . . K 25.35

4354. sz. ugyanaz egyszerü kivitelben, hevederből, tehenek számára . . K 17.20
juhok számára . . . . . K 11·60

Legczélszerübb a **FLESSA-féle bikaorrgyürü-fogó** a mellyel a bikaorrgyürüt veszély nélkül, egyetlen egy nyomással a bika orrába helyezhetjük.

575. sz. **FLESSA-FOGÓ,** rendes nagyság . . . . . K 16.—
576. sz. **FLESSA-GYÜRÜ,** az előbbi fogóhoz, 55 mm. belső átmérőjü . K 1.50
578. sz. **FLESSA-FOGÓ** külön, nagy K 20.50
579. sz. **FLESSA-GYÜRÜ** 60 mm. belvilágu átmérettel az előbbi fogóhoz . K 1.70

Kaphatók a magyarországi vezérképviselő

GEITTNER és RAUSCH czégnél Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 8|A. sz.

Gazdák Biztositó Szövetkezete
Budapest, VIII., Baross-utcza 10.
Alakult 1900. BIZTOSITÁSI ALAP: Alakult 1900.
Alapitványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360.— K
Tartalékok ... ... 2,401.687·53 „
Összesen: 4,383.047·53 K

Évi feleslegek 1901-től 1910-ig 782.595,58 K.

Biztositásokat elfogad tüz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztositott tagok dij- arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölöslegből ugy a tüz mint a jégkár ellen biztositva volt tagok 4 százalékos dijvisszatéritést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölöslege közgyülési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztositottak 4 százalékos dijvisszatéritést kaptak. Az 1904. és 1905. évben jégkár ellen biztositottak 2—2 százalékos dijvisszatéritésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztositottak, kik 5—10 évre adták fel biztositásukat, 5 százalék engedményben részeltettek. Az 1907., 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölöslegből pedig tartalékainkat gyarapitottuk, ugy hogy az 1910. év végén a tartalékok 2,401.687·53 koronára rugnak. Biztositási ajánlatok benyujtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készséggel szolgál

Az igazgatóság.

A Gazdák Biztositó Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS" Országos Központi Temetkezési Segélyző Társulat utján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztositások eszközöltetnek féléveinkint fizetendő tagdijak ellenében Legelőnyösebb népbiztositás. E társulat kebelében minden községben önálló helyicsoportok szervezhetők jótékonycélu működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-ut 1. szám.

Amerikából directe importalt **PLYMOUTHOK**

FAJTISZTA, kiváló szép ivadékaira és keltőtojásaira előjegyzést elfogad

Kovács Ödön

bel- és külföldön többszörösen kitüntetett

plymouth tenyészete.

A tojások ára tuczatonként (15 drb.) Május végéig bezárólag 16 korona, azontul 10 korona csomagolással együtt. Az állatok darabja 20 koronától feljebb minőség és fejlettség szerint. Megrendelések **Budapest, Városmajor-utcza 30 szám** alá intézendők.

Fajbaromfitelep Hugyagon, Nógrád megye. Nagytestü magyar fajtyukok tenyésztése. Keltető-tojások árai: ipolyvölgyi kendermagos darabja 50 fillér, 50 darab 20 korona; 1911., teljesen kifejlett, ivarérett tenyészállatok darabja 8 kor. Rázásmentes ingyen csomagolás.

Sertés-eladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, sovány, ugy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, BUDAPEST, VIII. ker., Népszinház-utcza 22. sz. (Polgári serfőzde bérpalota). — Telefon: 97—05 interurban. Felvilagositással készséggel szolgál.

FRANK BERNÁT, Tapolcza (Zala m., Balatonvidék) ajánlja saját telepén termelt nagymennyiségü **szőlőoltványait, riparia portalis** alanyon, legjobb bor és legnemesebb csemege fajokban. Oltványaim jól sikerültek, szép hajtással és dus gyökérzettel birnak.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utcza 2. Soroksári-út sarok. Alapittatott 1871.

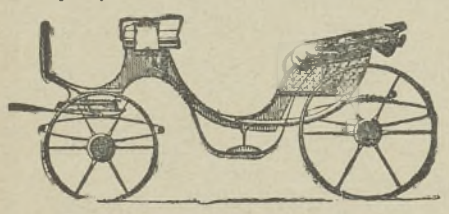

Dus raktár uj és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakitások elfogadtatnak jutányos árak mellett. Ugyszinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készitése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A szőlő trágyázása.
Irta: ORDÓDY LAJOS.
Ára 3 korona.
Ajánlott küldéssel 3.45 K.
Utánvéttel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mükereskedelmi trágyákkal ugy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

Mindenféle **Szivattyúk** házi és nyilvános használatra, gyári és ipari czélokra.

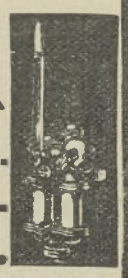

Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.
ISTÁLLÓ-VEZETÉKEK.
Mérlegek legujabb és javitott rendszerüek.
Szivattyúk és Mérlegek tejgazdasági üzemekre kaphatók:
W. GARVENS
Központi és főiroda: „Garvenswerke" Bécs II., Handelsquai 130.
Mintatelep: Wien I., Schwarzenberg-Strasse 6.
Arjegyzékek dijtalanul és portómentesen küldetnek.

Elsőrendü magyarfaju **Erdélyi jármosökrök,** ugyszintén I és 2 éves magyarfaju **Erdélyi ökörborjuk** minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt,** (Szolnok-Doboka megye.)

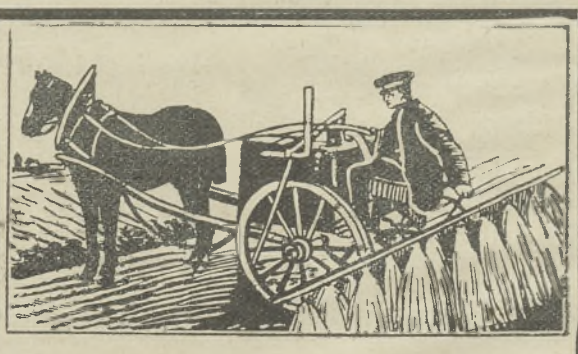

Önmüködő **növénypermetezőt** vadrepcze, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és urgonya permetezésre gyári áron alul szállit:

IG. HELLER
Bécs, II/8. Schrotzbergs trasse Nr. 1.

Nyomatott Wodianer F. és Fiai könyvnyomdájában, Budapest, IV., Sarkantyus-utcza 3.